

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ОБЛІК У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ"
для студентів напряму підготовки
6.030503 "Міжнародна економіка"
всіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку.
Протокол № 2 від 08.09.2014 р.

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладачі: Часовнікова Ю. С.
Махота А. В.

Р 58 Робоча програма навчальної дисципліни "Облік у зарубіжних країнах" для студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" всіх форм навчання : [Електронне видання] / укл. Ю. С. Часовнікова, А. В. Махота. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 44 с. (Укр. мов.)

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій, практичних і семінарських занять, матеріали для закріплення знань (самостійну роботу, контрольні запитання), методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення дисципліни.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка".

Вступ

Зростання зовнішньоекономічних зв'язків різних країн та їх господарське зближення, що впливає на темпи і характер економічного та соціального розвитку, загальний економічний і політичний стан, є ознакою сучасного світу.

Міжнародні економічні відносини є однією з найважливіших сфер сучасного життя, відображення яких передбачає вивчення, узагальнення й аналіз міжнародної системи обліку та звітності, стандартів і положень міжнародних професійних організацій з обліку.

Постановка, організація та процес обліку в зарубіжних країнах відмінний та різноманітний за рахунок методологічних, методичних й організаційних особливостей кожної держави.

Необхідність вивчення зарубіжного досвіду організації бухгалтерського обліку та складання і подання звітності, а також визначення можливостей використання цього досвіду в системі національних стандартів виникла у зв'язку з безпосереднім включенням України у світові господарські зв'язки.

Національні стандарти бухгалтерського обліку (П(С)БО) були прийняті на основі міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ), проте існують досить значні розбіжності, що обумовлює необхідність переходу до використання у вітчизняній практиці міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності.

Навчальна дисципліна "Облік у зарубіжних країнах" є невід'ємною частиною циклу економічних дисциплін, необхідних працівникам – міжнародним економістам, здатним організувати обліково-економічний процес на підприємствах, складати та перевіряти фінансову звітність за національними та міжнародними стандартами.

Навчальна дисципліна "Облік у зарубіжних країнах" є нормативною навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" денної форми навчання.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма – 5 заочна форма – 7	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво"	Нормативна	
Модулів – 2	Напрямок підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка"	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Загальна кількість годин: денна форма – 180 заочна форма – 252		Семестр	
		1-й	–
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2/4; самостійної роботи студента – 7/8	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		28 год	16 год
		Практичні, семінарські	
		56 год	16 год
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		96 год	220 год
		у тому числі ІНДЗ	
		–	–
Вид контролю			
екзамен	екзамен		
4 год	–		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи:

для денної форми навчання – 87,5 %;

для заочної форми навчання – 14,5 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування знань і навичок студентів щодо організації бухгалтерського обліку та складання і подання звітності в зарубіжних країнах, вивчення зарубіжного досвіду організації бухгалтерського обліку, визначення можливостей використання цього досвіду в системі національних стандартів

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

вивчення особливостей здійснення бухгалтерського обліку в різних країнах;

визначення практики застосування міжнародних стандартів фінансової звітності, беручи до уваги особливості зарубіжних країн;

вивчення класифікації та відмітних рис національних систем бухгалтерського обліку різних країн;

засвоєння основних принципів фінансового обліку в зарубіжних країнах;

вивчення порядку здійснення бухгалтерського обліку активів, зобов'язань та капіталу в зарубіжних країнах.

Об'єктом навчальної дисципліни є моделі та національні системи бухгалтерського обліку в зарубіжних країнах.

Предметом навчальної дисципліни є активи, джерела їх формування і процеси господарської діяльності в країнах з високорозвиненою ринковою економікою.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як "Економічна теорія", "Економіка підприємств", "Бухгалтерський облік". У свою чергу, знання з даної дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як "Фінанси підприємства", "Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства", а також виконання тренінгів і бакалаврської дипломної роботи.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд та обговорення під час семінарських занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

відмінні риси наявних систем бухгалтерського обліку;

концептуальні основи складання фінансової звітності;

класифікації моделей бухгалтерського обліку;

організацію та методика ведення обліку за міжнародними стандартами;

особливості організації обліку активів, зобов'язань та власного капіталу міжнародних фірм;

уміти:

застосовувати принципи та припущення бухгалтерського обліку;

виконувати порівняльний аналіз обліку в зарубіжних країнах;

складати баланс, звіт про прибутки та збитки;

визначати рух грошових коштів прямим та непрямим методами;

оцінювати дебіторську заборгованість;

здійснювати облік грошових коштів компанії;

розраховувати собівартість вибулих запасів за різними системами та методами;

нараховувати амортизацію непоточних активів та відображати це в обліку;

нараховувати заробітну плату, здійснювати нарахування та утримання з неї;

здійснювати розрахунок та відображати в обліку дисконт та премію з облігацій;

визначати зміни у статутному та додатковому капіталі компаній та відображати їх в обліку.

використовувати інформацію фінансових звітів для ухвалення управлінських рішень.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, наведеними в табл. 2.1.

**Професійні компетентності, які отримують студенти
після вивчення навчальної дисципліни**

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
ОЗК* 1	Здійснювати вирішення проблем у галузі принципів ведення обліку та складання фінансової звітності в зарубіжних країнах	Здатність ідентифікувати міжнародні стандарти фінансової звітності та визначати принципи складання фінансової звітності
		Здатність здійснювати заповнення основних форм фінансової звітності
ОЗК* 2	Здійснювати вирішення проблем у галузі ведення обліку в зарубіжних країнах	Здатність здійснювати облік оборотних активів згідно з МСФЗ
		Здатність здійснювати облік необоротних активів згідно з МСФЗ
		Здатність здійснювати облік фінансових вкладень і складати консолідовану звітність згідно з МСФЗ
		Здатність здійснювати облік зобов'язань згідно з МСФЗ
		Здатність здійснювати облік власного капіталу і розподілу прибутку згідно з МСФЗ
		Здатність здійснювати управлінський облік

* Облік у зарубіжних країнах

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Облікові принципи, зміст і структура фінансової звітності

Тема 1. Загальноприйняті принципи і системи обліку

1.1. Сутність та значення міжнародних стандартів фінансової звітності.

Сутність та значення міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Концептуальна основа складання і подання фінан-

сової звітності. Мета міжнародних стандартів фінансової звітності та організація діяльності Ради із стандартів фінансового обліку (РСФО або РМСБО). Процес розробки міжнародних стандартів фінансової звітності. Статус міжнародних стандартів фінансової звітності та їх застосування. Міжнародні організації. Організації, що регулюють питання обліку у Європі та США.

1.2. Національні системи та моделі бухгалтерського обліку.

Поняття та особливості побудови національних систем бухгалтерського обліку. Розбіжності в національних системах бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Гармонізація та стандартизація як напрями усунення розбіжностей. Класифікація моделей бухгалтерського обліку.

1.3. Принципи бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Принципи відображення подій та операцій у фінансових звітах. Загальноприйняті принципи обліку, основні принципи та припущення під час складання фінансової звітності відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

1.4. Якісні характеристики інформації, що подається у фінансовій звітності.

Принципи GAAP (система загальноприйнятих принципів бухгалтерського обліку – General Accepted Accounting Principles), що використовуються під час складання звітності в США. Якісні характеристики фінансових звітів, що застосовуються відповідно до GAAP.

Тема 2. Фінансова звітність

2.1. Мета, склад та елементи фінансової звітності.

Мета складання фінансової звітності та користувачі звітності. Склад та елементи фінансових звітів згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності. Визнання елементів фінансових звітів. Вимоги до подання інформації у фінансових звітах. Ідентифікація фінансових звітів і відповідальність за складання та подання їх. Звітний період і проміжна фінансова звітність.

2.2. Структура і зміст балансу.

Елементи балансу, їх визнання та оцінка. Структура і зміст балансу. Інформація, що підлягає відображенню в балансі. Формати подання балансу. Міжнародний стандарт фінансової звітності № 1.

2.3. Структура та зміст звіту про прибутки та збитки.

Структура та зміст звіту про прибутки та збитки. Елементи та статті. Класифікація витрат за методом характеру витрат, за методом функції

витрат. Визнання та оцінка доходів і витрат від звичайної діяльності. Надзвичайні доходи та витрати. Форми звіту про прибутки та збитки. Розкриття інформації згідно з МСФЗ № 1, МСФЗ № 33.

2.4. Структура і зміст звіту про рух грошових коштів.

Зміст і структура звіту про рух грошових коштів. Подання та розкриття інформації про рух грошових коштів. Методи подання звіту про рух грошових коштів від операційної діяльності: прямий, непрямий. Розкриття інформації згідно з МСФЗ № 7.

2.5. Структура і зміст звіту про зміни у власному капіталі.

Подання інформації про зміни у власному капіталі. Вимоги Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (МСБО) щодо варіантів подання інформації. Структура звіту. Причини та характер змін у власному капіталі. Розкриття інформації згідно з МСФЗ № 1.

2.6. Структура і зміст приміток до фінансових звітів.

Склад та подання приміток до фінансових звітів. Зміни в обліковій політиці внаслідок ухвалення нового МСБО. Дозволений альтернативний підхід до змін в обліковій політиці. Зміни в облікових оцінках. виправлення суттєвих помилок.

Змістовий модуль 2.

Облік оборотних та необоротних активів, зобов'язань та власного капіталу

Тема 3. Облік оборотних активів

3.1. Облік грошових коштів.

Класифікація грошових коштів. Перевірка виписок із банківського рахунку з бухгалтерськими записами. Облік і контроль касових операцій і грошей у касі. Фонд дрібних сум: створення та використання. Облік і контроль операцій із банківськими рахунками. Еквіваленти грошових коштів. Короткострокові фінансові інвестиції: склад, оцінка. Визначення інвестиції як еквівалента грошових коштів. Облік придбання та реалізації поточних інвестицій. Оцінка та відображення поточних фінансових інвестицій у балансі.

3.2. Облік розрахунків з дебіторами.

Класифікація та оцінка дебіторської заборгованості. Облік рахунків до одержання та пов'язаних операцій із розрахунками з дебіторами. Методи розрахунку та облік резерву сумнівної дебіторської заборгованості. Пряме

списання сумнівних боргів. Особливості визнання дебіторської заборгованості в зарубіжних країнах, зумовлені знижками. Методи відображення знижок в обліку. Продаж дебіторської заборгованості та передача її під заставу. Векселі до одержання: розрахунок відсотків та їх облік.

3.3. Облік товарно-матеріальних запасів.

Визначення і класифікація запасів відповідно до МСФЗ 2. Класифікація товарно-матеріальних цінностей. Чиста вартість придбання запасів. Розрахунок та відображення податку на додану вартість (ПДВ). Системи періодичного та постійного обліку запасів. Складові собівартості запасів. Методи оцінки витрачених запасів та залишків на складі: FIFO, середньозваженої собівартості, специфічної ідентифікації тощо. Вплив методів оцінки запасів на величину фінансових результатів. Оцінка і відображення запасів у балансі.

Тема 4. Облік довгострокових активів

4.1. Визначення та класифікація необоротних активів.

Визначення та класифікація необоротних активів за різними ознаками. Критерії ставлення до непоточних активів у різних країнах. Особливості обліку природних ресурсів.

4.2. Оцінка основних засобів та облік їх амортизації.

Основні засоби, їх класифікація та оцінка. Методи нарахування та облік амортизації основних засобів. Облік надходження та вибуття основних засобів. Переоцінка основних засобів. Оренда основних засобів – фінансова та операційна. Відображення орендних операцій в обліку орендаря та орендодавця.

4.3. Оцінка нематеріальних активів та облік їх амортизації.

Особливості обліку нематеріальних активів, їх класифікація та оцінка. Амортизація нематеріальних активів. Облік надходження та вибуття нематеріальних активів. Переоцінка нематеріальних активів.

Тема 5. Облік фінансових вкладень і консолідована звітність

5.1. Облік довгострокових інвестицій та методи їх оцінки.

Облік довгострокових інвестицій у капітальні цінні папери. Методи оцінки. Оцінка за собівартістю. Метод участі в капіталі. Метод консолідації. Довгострокові інвестиції в боргові цінні папери. Облігації, придбані за

номіналом, зі знижкою, вищою від номіналу. Амортизація дійсного відсотка за інвестиціями. Сутність та види об'єднання підприємств. Асоційовані підприємства та методи обліку інвестицій у них.

5.2. Структура і зміст консолідованої фінансової звітності.

Поняття про консолідовану фінансову звітність та сфера її застосування. Процедура консолідації. Облік інвестицій у дочірні підприємства в окремих фінансових звітах материнської компанії. Розкриття інформації.

Тема 6. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань

6.1. Облік короткострокових зобов'язань.

Визначення та класифікація зобов'язань, їх оцінка. Поточні зобов'язання. Види поточних зобов'язань у Європі та США. Облік зобов'язань за рахунками постачальників та виданими векселями. Методи відображення знижок продавця в обліку. Облік зобов'язань із заробітної плати та інших зобов'язань. Податкові зобов'язання та податкові активи. Облік отриманих кредитів банків.

6.2. Облік та оцінка довгострокових зобов'язань.

Довгострокові зобов'язання, їх види та оцінка. Види довгострокових зобов'язань у Європі та США. Довгострокові зобов'язання за лізинговими операціями та з пенсійного забезпечення. Умовні зобов'язання. Облік операцій із довгостроковими облігаціями. Довгострокові облігації, випущені за номінальною вартістю, із дисконтом та премією. Облік викупу облігацій та конвертації їх в акції.

Тема 7. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах та корпораціях

7.1. Складові власного капіталу.

Економічна сутність і класифікація власного капіталу. Складові власного капіталу та їх відображення у звітності. Формування власного капіталу.

7.2. Облік власного капіталу в товариствах.

Характерні риси товариства. Відмінність товариства від індивідуальної приватної фірми. Облік капіталу одноосібного власника. Облік капіталу власників. Малі та середні підприємства у Європі та США. Фінансовий результат товариства. Розподіл прибутку між співвласниками товариства.

7.3. Облік акціонерного капіталу корпорацій.

Характеристика та відмінні риси корпорацій. Формування акціонерного капіталу. Класифікація та оцінка акцій. Облік випуску простих та привілейованих акцій. Портфель власних акцій. Облік викупу власних акцій. Конвертація привілейованих акцій у прості. Нарахування та облік дивідендів. Розщеплення акцій. Нерозподілений прибуток. Прибуток на акцію.

Тема 8. Основи управлінського обліку

8.1. Порівняльна характеристика фінансового та управлінського обліку.

Передумови виникнення управлінського обліку. Основні порівняльні характеристики фінансового та управлінського обліку. Особливості розвитку управлінського обліку в США та Європі.

8.2. Особливості систем обліку витрат стандарт-костинг, директ-костинг, "джаст-ін-тайм".

Системи обліку витрат у зарубіжних країнах. Характеристики, особливості та порівняння систем стандарт-костинг, директ-костинг, "джаст-ін-тайм". Оцінювання доходів і витрат фірми щодо рівня досягнення стратегічної мети.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів.

Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, що логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками.

Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекційні	семінарські, практичні	самостійна робота		лекційні	семінарські, практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Облікові принципи, зміст і структура фінансової звітності								
Тема 1. Загальноприйняті принципи і системи обліку	24	4	8	12	34	2	2	30
Тема 2. Фінансова звітність	24	4	8	12	44	2	2	40
Разом за змістовим модулем 1	48	8	16	24	78	4	4	70
Змістовий модуль 2. Облік оборотних та необоротних активів, зобов'язань та власного капіталу								
Тема 3. Облік оборотних активів	26	4	8	14	29	2	2	25
Тема 4. Облік довгострокових активів	26	4	8	14	29	2	2	25
Тема 5. Облік фінансових вкладень і консолідована звітність	16	2	4	10	29	2	2	25
Тема 6. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань	24	4	8	12	29	2	2	25
Тема 7. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах та корпораціях	24	4	8	12	29	2	2	25
Тема 8. Основи управлінського обліку	16	2	4	10	29	2	2	25
Разом за змістовим модулем 2	132	20	40	72	174	12	12	150
Іспит	–	–	–	–	–	–	–	–
Усього годин за модулем	180	28	56	96	252	16	16	220

5. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 5.1), їх виступи, активність у дискусії, уміння формулювати

і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів із даної навчальної дисципліни.

Таблиця 5.1

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання	Кількість годин	Література
Змістовий модуль 1.			
Облікові принципи, зміст і структура фінансової звітності			
Тема 1. Загальноприйняті принципи і системи обліку	<i>Тема семінарського заняття</i> <i>"Застосування основних принципів обліку в західних країнах в практичній діяльності"</i> 1. Визначення розбіжностей у національних системах бухгалтерського обліку. 2. Організація бухгалтерського обліку в різних країнах: порівняльний аспект. 3. Зарубіжний досвід розвитку малого та великого підприємництва. 4. Визначення моделі обліку, характерної для конкретних країн	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 9]
Усього годин		4	

6. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для вирішення їх на занятті. Воно включає здійснення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, вирішення

завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку та оцінювання (табл. 6.1).

Таблиця 6.1

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
<i>Змістовий модуль 1.</i> Облікові принципи, зміст і структура фінансової звітності	<i>Завдання 1.</i> Складання балансу	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
	<i>Завдання 2.</i> Складання звіту про прибутки та збитки	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
	<i>Завдання 3.</i> Складання звіту про рух грошових коштів	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
	<i>Колоквіум</i> за змістовим модулем 1 "Облікові принципи, зміст і структура фінансової звітності"	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
<i>Змістовий модуль 2.</i> Облік оборотних та необоротних активів, зобов'язань та власного капіталу	<i>Завдання 4.</i> Облік грошових коштів і торгівельної дебіторської заборгованості. Розрахунок знижки	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
	<i>Завдання 5.</i> Методи оцінки вибуття запасів. Відображення в обліку за різними системами	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
	<i>Завдання 6.</i> Методи нарахування амортизації. Вибуття основних засобів. Переоцінка необоротних активів	8	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
	<i>Завдання 7.</i> Складання консолідованої фінансової звітності	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]

1	2	3	4
	<i>Завдання 8.</i> Облік заробітної плати. Утримання із заробітної плати. Розрахунок дисконту та премії з облігацій	8	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
	<i>Завдання 9.</i> Облік власного капіталу приватної фірми, товариства та корпорації	6	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
	<i>Завдання 10.</i> Оцінювання доходів та витрат зарубіжних фірм стосовно рівня досягнення стратегічної цілі	4	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
	<i>Колоквіум</i> за змістовим модулем 2 "Облік оборотних і необоротних активів, зобов'язань та власного капіталу"	2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
Разом годин за змістовими модулями		52	

6.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 2.

Облік оборотних та необоротних активів, зобов'язань та власного капіталу

Тема 6. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань

Рівень 1.

Завдання. 1 січня 20xx року фірма подала заявку в Bank of America та 10 січня 20xx року одержала кредит у розмірі €100 000 на 5 років зі ставкою 12 % річних. Термін чергового платежу встановлено до 25 грудня звітного року. Кожний платіж складається з частини основної суми боргу та відсотків, розрахованих від величини кредиту, не погашеного на кінець попереднього періоду.

Необхідно розрахувати суми щорічного платежу за кредитом, суму відсотків та основного боргу за кожний рік і відобразити операції в обліку.

Рівень 2.

Завдання. Нараховано заробітну плату персоналу фірми за звітний період на суму \$400 000, у тому числі:

фіксована зарплата (оклади) – \$275 000;

погодинна оплата праці – \$125 000.

До того ж здійснені обов'язкові утримання:

прибутковий податок – \$18 500;

на соціальне страхування – 7,65 %.

Також утримано 1 % профспілкових внесків.

Заробітна плата виплачена в повному обсязі.

Необхідно розрахувати суми утримань із заробітної плати, розмір чистої зарплати до виплати та відобразити облік зобов'язань із оплати праці.

Рівень 3.

Завдання. Фірма 01.01.20xx р. випустила та реалізувала 15 000 шт. довгострокових облігацій на 5 років, номіналом \$100 кожна. Відсоткова ставка – 14 % річних. Виплата відсотків інвесторам здійснюється 2 рази на рік: 01.07 та 01.01 наступного року.

Необхідно зробити необхідні розрахунки та відобразити операції в обліку за умов:

1. Квота до ціни – 100.

2. Квота до ціни – 115.

3. Квота до ціни – 89.

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, що відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 53 % загального часу вивчення дисципліни (180 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними та практичними

знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки.

СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів і понять із тем дисципліни; підготовку до практичних, семінарських, лабораторних занять; підготовку до виступу на семінарських заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуальних завдань (вирішення розрахункових індивідуальних і комплексних завдань) із вивченої теми; написання есе на задану проблематику; пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої проблематики дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю (колоквіуму); систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу з навчальної дисципліни є самостійна робота студентів із вітчизняною та зарубіжною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання економіки, статистичними матеріалами. Основні види самостійної роботи, запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань із навчальної дисципліни, наведені в табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Облікові принципи, зміст і структура фінансової звітності				
Тема 1. Загальноприйняті принципи і системи обліку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>семінарського заняття</i> на тему: "Застосування основних принципів обліку в західних країнах у практичній діяльності", огляд теоретичного матеріалу щодо визначення розбіжностей в національних системах обліку та звітності	12	Презентація результатів	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]

1	2	3	4	5
Тема 2. Фінансова звітність	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Самостійне опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття на тему: "Складання звіту про рух грошових коштів". Підготовка до <i>контрольної роботи</i> з теми 1	12	Експрес-опитування. Письмова контрольна робота	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
Усього за змістовим модулем 1		24		
Змістовий модуль 2.				
Облік оборотних та необоротних активів, зобов'язань та власного капіталу				
Тема 3. Облік оборотних активів	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Виконання <i>індивідуального завдання</i> на тему: "Облік рахунків до одержання та пов'язаних операцій із розрахунками з клієнтами"	14	Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
Тема 4. Облік довгострокових активів	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Виконання есе на тему: "Оцінка фінансових інструментів. Інтегровані похідні інструменти". Підготовка до колоквіуму	14	Перевірка есе. Колоквіум за змістовим модулем 1	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
Тема 5. Облік фінансових вкладень і консолідована звітність	Вивчення лекційного матеріалу, пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики	8	Експрес-опитування	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
Тема 6. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань	Виконання <i>індивідуального завдання</i> на тему: "Облік викупу облигацій та трансформації їх в акції". Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	12	Захист індивідуального завдання	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]

1	2	3	4	5
Тема 7. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах та корпораціях	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Виконання <i>індивідуального завдання</i> на тему: "Нарахування та облік дивідендів". Підготовка до <i>контрольної роботи</i> з тем 4 – 6	12	Захист індивідуального завдання. Письмова контрольна робота	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
Тема 8. Основи управлінського обліку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Підготовка до <i>презентації</i>	8	Презентація результатів. Колоквіум за змістовим модулем 2	Основна: [1; 2]. Додаткова: [6; 8 – 10]
Усього за змістовим модулем 2		68		
Усього за модулем		92		

7.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Загальноприйняті принципи і системи обліку

1. У чому полягає мета МСФЗ та організація діяльності РМСБО?
2. Які міжнародні організації регулюють питання обліку?
3. Наведіть відмінності в національних системах бухгалтерського обліку.
4. Які основоположні припущення та якісні характеристики притаманні звітам?

Тема 2. Фінансова звітність

1. Яку структуру та зміст має баланс?
2. Яку структуру та зміст має звіт про прибутки та збитки?
3. Яку структуру та зміст має звіт про рух грошових коштів?
4. Яку структуру та зміст має звіт про власний капітал?

Тема 3. Облік оборотних активів

1. У чому полягає облік і контроль касових операцій?
2. Що належить до короткострокових фінансових інвестицій?
3. Як виникає та оцінюється дебіторська заборгованість?
4. Що таке знижки із продажів?

5. Які є системи обліку запасів та складові їх собівартості?
6. Розкрийте методи оцінки витрачених запасів.

Тема 4. Облік довгострокових активів

1. Що належить до основних засобів та які їх види та особливості оцінки ви знаєте?
2. Які є методи нарахування амортизації основних засобів?
3. Коли необхідно здійснювати переоцінку необоротних активів?
4. У чому полягають особливості обліку нематеріальних активів?
5. Визначте особливості обліку природних ресурсів.

Тема 5. Облік фінансових вкладень і консолідована звітність

1. У чому полягають особливості обліку довгострокових інвестицій у капітальні цінні папери?
2. Наведіть методи оцінки довгострокових інвестицій у капітальні цінні папери.
3. Охарактеризуйте особливості обліку інвестицій в асоційовані підприємства.
4. Визначте сферу застосування консолідованої фінансової звітності.
5. Яким чином здійснюється процедура консолідації фінансової звітності?

Тема 6. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань

1. Дайте визначення, наведіть класифікацію зобов'язань та визначте порядок їх облікової оцінки.
2. Визначте порядок розрахунку утримань із заробітної плати в США.
3. Що таке податкові зобов'язання?
4. Які ви знаєте види довгострокових зобов'язань?
5. Охарактеризуйте особливості обліку операцій із довгостроковими облігаціями.

Тема 7. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах та корпораціях

1. Які є складові власного капіталу та яким чином їх відображають у фінансовій звітності?
2. Визначте та охарактеризуйте особливості обліку капіталу господарського товариства.

3. Наведіть відмінності у формуванні капіталу одноосібного власника та господарського товариства.

4. Яким чином формується портфель акцій корпорації?

5. Визначте порядок здійснення нарахування та обліку дивідендів.

Тема 8. Основи управлінського обліку

1. Наведіть причини відокремлення управлінського обліку як окремого виду обліку.

2. Охарактеризуйте системи обліку витрат у зарубіжних країнах.

3. Наведіть критерії класифікації витрат і доходів суб'єктів господарської діяльності за елементами та видами діяльності.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, винесених на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексного оцінювання засвоєння програмного матеріалу: індивідуальне здавання виконаних робіт.

9. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, презентації, банки візуального супроводу (табл. 9.1 і 9.2).

**Розподіл форм і методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
Тема 1. Загальноприйняті принципи і системи обліку	Міні-лекція "Сутність і значення міжнародних стандартів фінансової звітності для гармонізації обліку", робота в малих групах
Тема 2. Фінансова звітність	Міні-лекція "Складання й подання фінансової звітності задля різної мети", банки візуального супроводу
Тема 3. Облік оборотних активів	Лекція проблемного характеру "Вплив методів оцінки запасів на величину фінансових результатів", робота в малих групах, банки візуального супроводу
Тема 4. Облік довгострокових активів	Міні-лекція "Порядок нарахування амортизації основних засобів згідно із законодавством різних країн", банки візуального супроводу
Тема 5. Облік фінансових вкладень і консолідована звітність	Лекція проблемного характеру "Проблема вибору форми об'єднання підприємств та організації їх діяльності", робота в малих групах
Тема 6. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань	Міні-лекція "Облік викупу облигацій та трансформації їх в акції", робота в малих групах
Тема 7. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах та корпораціях	Міні-лекція "Облік випуску, викупу та конвертації акцій великих корпорацій", банки візуального супроводу
Тема 8. Основи управлінського обліку	Лекція проблемного характеру "Оцінювання доходів та витрат зарубіжних фірм щодо рівня досягнення стратегічної мети", банки візуального супроводу, презентація результатів

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
Тема 1. Загальноприйняті принципи і системи обліку	<i>Семінарське заняття</i> на тему: "Застосування основних принципів обліку в західних країнах у практичній діяльності"	Семінари-дискусії, робота в малих групах, презентації

1	2	3
Тема 2. Фінансова звітність	<i>Завдання 1.</i> Складання балансу. <i>Завдання 2.</i> Складання звіту про прибутки та збитки. <i>Завдання 3.</i> Складання звіту про рух грошових коштів.	Робота в малих групах, кейс-методи
Тема 3. Облік оборотних активів	<i>Завдання 4.</i> Облік грошових коштів і торгівельної дебіторської заборгованості. Розрахунок знижки. <i>Завдання 5.</i> Методи оцінки вибуття запасів. Відображення в обліку за різними системами	Робота в малих групах, кейс-методи
Тема 4. Облік довгострокових активів	<i>Завдання 6.</i> Методи нарахування амортизації. Вибуття основних засобів. Переоцінка необоротних активів.	Робота в малих групах, кейс-методи
Тема 5. Облік фінансових вкладень і консолідована звітність	<i>Завдання 7.</i> Складання консолідованої фінансової звітності	Робота в малих групах, презентації
Тема 6. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань	<i>Завдання 8.</i> Облік заробітної плати. Утримання із заробітної плати. Розрахунок дисконту та премії з облігацій	Робота в малих групах, кейс-методи
Тема 7. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах та корпораціях	<i>Завдання 9.</i> Облік власного капіталу приватної фірми, товариства та корпорації	Робота в малих групах, кейс-методи
Тема 8. Основи управлінського обліку	<i>Завдання 10.</i> Оцінювання доходів та витрат зарубіжних фірм щодо рівня досягнення стратегічної мети	Семінари-дискусії, кейс-методи, презентації

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, що виявляється у високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набутті навичок розв'язання конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають разом із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола

проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці та мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються насиченістю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше ніж 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками й поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють уміння формулювати думки та висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі над темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Кейс-метод, або метод аналізу конкретних ситуацій дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох і більше слухачів.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Під час вивчення дисципліни застосовуються лекції з демонстрацією чинних форм первинних документів і звітності; розв'язання задач; складання кореспонденцій рахунків; заповнення документів і форм звітності.

10. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів ураховує види занять, що згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, семінарські, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять та оцінюється сумою набраних балів (мінімальна сума – 60 балів);

модульний контроль, що здійснюється, зважаючи на поточний контроль за відповідний змістовий модуль, має на меті *інтегроване* оцінювання результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни здійснюється в таких формах:

активна робота на лекційних заняттях;

активна участь у виконанні практичних завдань;

активна участь у дискусії та презентації матеріалу на семінарських заняттях;

захист індивідуального розрахункового завдання;

перевірка есе, тез доповіді або наукової статті на задану тематику;

проведення письмової контрольної роботи.

Модульний контроль з даної навчальної дисципліни здійснюється у формі колоквиуму. **Колоквиум** – це форма перевірки й оцінювання знань студентів у системі освіти у вищих навчальних закладах. Проводиться як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача.

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів.

Оцінювання знань студента під час семінарських і практичних занять та виконання індивідуальних завдань здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу з навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;

уміння поєднувати теорію з практикою під час розгляду виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків у процесі виконання індивідуальних завдань і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і під час виступів в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, узагальнювати інформацію та робити висновки;

арифметична правильність виконання індивідуального розрахункового завдання.

Максимально можливий бал за конкретне завданням ставиться за умови відповідності індивідуального завдання студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової зменшує кількість балів. Під час оцінювання індивідуальних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здавання виконаних завдань викладачу згідно з графіком навчального процесу. Якщо якась із вимог не буде виконана, то бали будуть знижені.

Письмова контрольна робота проводиться 2 рази на семестр і включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Колоквіум за змістовим модулем проводиться 2 рази на семестр і включає теоретичні та практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Приклад завдання для проведення колоквіуму за змістовим модулем наведено нижче.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"

Напрямок підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка"

Навчальна дисципліна "Облік у зарубіжних країнах"

Колоквіум за змістовим модулем 2

1. Теоретичні питання

1.1. **(2 бали)** Розкрийте порядок відображення орендних операцій в обліку орендаря та орендодавця.

1.2. **(2 бали)** Облік розрахунків із оплати праці в США. Наведіть приклади кількох господарських операцій із нарахувань та утримань із заробітної плати.

2. Тестові питання

2.1. **(0,5 бали)** Створений резерв безнадійної заборгованості списується проведенням:

а) Дебет "Резерв на покриття безнадійних боргів"

Кредит "Рахунки до отримання";

- б) Дебет "Витрати на покриття безнадійних боргів"
Кредит "Резерв на покриття безнадійних боргів";
- в) Дебет "Резерв на покриття безнадійних боргів"
Кредит "Витрати на покриття безнадійних боргів".

2.2. **(0,5 бали)** Заповніть наведену нижче таблицю, поставивши знак "х" в потрібній колонці:

	Дебет	Кредит
Зменшення за рахунком "Кошти"
Збільшення за рахунком "Зобов'язання"
Збільшення за рахунками "Капітал"
Зменшення за рахунком "Доходи"

2.3. **(0,5 бали)** 15 січня продукція вартістю \$100 була продана за \$500. До того ж покупець зобов'язався розрахуватися протягом 30 днів. Перша частина цієї операції полягає в тому, що доходи підприємства дорівнюють \$500. Запишіть частину операції, заповнивши порожні клітинки:

Д-т 500

К-т 500

2.4. **(0,5 бали)** Продаж товарів у кредит призводить:

- а) до збільшення коштів;
б) збільшення прибутку;
в) зменшення коштів;
г) зменшення прибутку.

3. Практичне питання (4 бали)

Фірма "ABC" реалізувала товари покупцю та виписала рахунок, у якому зазначено:

1. Товари за договірною ціною	€3 500.
2. Комерційна знижка	€500.
3. Розрахункова знижка	3 %.
5. До сплати	
6. ПДВ	12 %.
7. Разом за рахунком	

Гроші від покупця за продані товари надійшли згідно з рахунком.

На основі наведених даних про реалізацію товарів фірми "ABC" необхідно розрахувати суми до сплати та відобразити операції в обліку за європейською системою.

Максимальна сума балів за колоквиум за змістовим модулем становить **10 балів**. Високі бали виставляються за повну відповідь на запитання. За неповну відповідь, неправильне або неповне наведення господарських операцій і облікових регістрів, неправильний алгоритм розрахунків бали пропорційно знижуються.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної

самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, уміння систематизувати знання з окремих тем, уміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички та прийоми виконання практичних завдань, уміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних і семінарських заняттях.

Критеріями оцінювання есе, тез доповіді та наукової статті є:
дотримання вимог до студентських робіт відповідного рівня;
здатність здійснювати критичне та незалежне оцінювання певних проблемних питань;
уміння пояснювати альтернативні погляди та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання;
застосування аналітичних підходів;
якість і чіткість викладення міркувань;
логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми;
самостійність виконання роботи;
грамотність подання матеріалу;
використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ;
наявність елементів наукової новизни;
правильність оформлення роботи.

Порядок здійснення підсумкового контролю з навчальної дисципліни. Підсумкове оцінювання знань і компетентностей студентів із навчальної дисципліни здійснюється на підставі здійсненого поточного контролю за кожним змістовим модулем за програмою дисципліни та передбачає визначення рівня знань і ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену, визначеного навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Семестровий екзамен – форма оцінювання підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що здійснюється як контрольний захід. Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, передбачених кваліфікаційними вимогами.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

Студент **допускається** до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами успішності під час поточного контролю впродовж семестру, у сумі досягла 35 балів і більше, а також за умови виконання всіх обов'язкових видів контрольних заходів, передбачених робочою програмою.

Студент **не допускається** до складання іспиту, якщо кількість балів, одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно до змістового модуля) упродовж семестру, у сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У визначені терміни студент добирає залікові бали.

Семестровий контроль у формі екзамену проводиться письмово. На екзамен виносяться ключові питання, типові та комплексні задачі; завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати набуті знання і застосовувати їх під час вирішення практичних завдань. Результат екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів; мінімальна, що зараховується, – 25 балів).

Студент **вважається атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової успішності, дорівнює або перевищує 60 балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру (мінімум 35 балів) і мінімально можлива кількість балів, набраних на іспиті, – 25 балів.

Екзаменаційні білети включають практичні завдання (ситуації) різного ступеня складності.

Приклад екзаменаційного білета наведено нижче.

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"
Напрямок підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка"
Навчальна дисципліна "Облік у зарубіжних країнах"

Екзаменаційний білет

1. Діагностичне завдання.

1.1. **(5 балів)** Підприємство придбало комп'ютерну програму за \$7 000. Сплачено мито в розмірі 10 % від вартості, юридичні послуги – \$1 200, страхування – \$2 200.

Визначте первісну вартість програми та відобразіть операції в обліку за методикою США.

1.2. **(5 балів)** Визначте який принцип, допущення або вимога належить до такої операції:

- а) підприємство здійснило відвантаження продукції покупцям на суму €20 000 та відобразило ці операції на рахунках обліку. Гроші від покупців отримані наступного тижня;
- б) однаковий метод обліку запасів застосовувався в 2013 р. і 2014 р.

2. Стереотипне завдання.

2.1. **(8 балів)** На баланс компанії зараховане устаткування, первісна вартість якого \$100 000, ліквідаційна – \$20 000, термін використання – 3 роки.

Фактичний обсяг виробництва продукції на цьому устаткуванні становив: за перший рік – 20 000 од., за другий рік – 25 000 од., за третій рік – 30 000 од. Планований обсяг виробництва продукції – \$75 000.

Необхідно визначити амортизаційні відрахування та балансову вартість устаткування на кінець кожного року, використовуючи виробничий метод і відобразити в обліку надходження, амортизацію та списання устаткування за методикою США.

2.2. **(8 балів)** На підприємстві залишок товарів на початок січня 100 шт. вартістю \$26; 15, 20 та 28 січня було реалізовано відповідно 50, 40 та 60 одиниць товару; ціна реалізованих товарів дорівнювала \$100 за одиницю; 10 січня було придбано 60 шт. собівартістю \$50 за одиницю; 22 січня було придбано 100 шт. собівартістю \$70 за одиницю.

Операційні витрати за період становили \$1 000.

Необхідно здійснити оцінку запасів на кінець місяця методом середньозваженої собівартості за постійною системою обліку, оцінити собівартість кінцевих запасів, визначити чистий прибуток і відобразити в обліку за методикою США.

3. Евристичне завдання.

(14 балів) На підприємстві наявні: матеріали на суму \$150 200; основні засоби, первісна вартість яких \$270 800, а знос – \$44 800; маловартісні швидкозношувані предмети (МШП) на суму \$10 500; незавершене виробництво на суму \$40 800. На підприємстві собівартість реалізованої продукції становила \$51 000, інші операційні доходи – \$4 500, інші доходи – \$2 100. На розрахунковому рахунку в банку є кошти на суму \$120 680. На початок звітного періоду підприємство мало нерозподілений збиток у розмірі \$154 440, а також цільове фінансування на суму \$15 200. Підприємство зазнало адміністративних витрат – \$8 500, інших операційних витрат – \$3 800, інших витрат – \$800, витрат на збут – \$4 100, фінансових витрат – \$750. Крім того, обліковується дебіторська заборгованість за товари й послуги на суму \$22 000, заборгованість підзвітних осіб на суму \$1 510 і кредиторська заборгованість за товари на суму \$42 000, заборгованість бюджету в розмірі \$2 400, органам соціального страхування – \$3 100, а також заборгованість перед працівниками з оплати праці в розмірі \$2 600. Податок на додану вартість становив \$2 350. Податок на прибуток становить \$2 900, доход від реалізації продукції – \$84 700, надзвичайні витрати – \$5 200. Підприємство має статутний капітал і короткострокову позичку в банку на суму \$140 200.

Необхідно скласти баланс та звіт про прибутки та збитки підприємства на початок звітного періоду за горизонтальною формою.

Максимальна сума балів за екзамен становить **40 балів**. Високі бали виставляються за повне виконання завдань. За неповну відповідь, неправильне або неповне наведення господарських операцій або облікових реєстрів, неправильний алгоритм розрахунків бали пропорційно знижуються.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 11.1.

Таблиця 11.1

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Години	Форми навчання	Рівень сформованості компетентностей				
				Форми контролю	Максимальний бал			
1	2	3	4	5	6			
Змістовий модуль 1.					11			
Облікові принципи, зміст і структура фінансової звітності								
Знання, уміння та навички щодо вирішення проблем у галузі принципів ведення обліку та складання фінансової звітності в зарубіжних країнах	Здатність ідентифікувати міжнародні стандарти фінансової звітності	1, 2	Ауд.	4	Лекція	Тема 1. Загальноприйняті принципи і системи обліку	Робота на лекції	2
				8	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо розбіжностей у національних системах бухгалтерського обліку та фінансової звітності	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
		СРС	13	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Виконання завдань щодо визначення організації, що регулюють питання обліку в зарубіжних країнах	Перевірка домашніх завдань	1	

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4		5	6	
Знання, уміння та навички щодо вирішення проблем у галузі принципів ведення обліку та складання фінансової звітності в зарубіжних країнах Здатність ідентифікувати міжнародні стандарти фінансової звітності та визначати принципи складання фінансової звітності	3, 4	Ауд.	4	Лекція	Тема 3. Фінансова звітність	Робота на лекції	2
			8	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань щодо особливостей складання балансу і звіту про прибутки та збитки	Активна участь у виконанні практичних завдань. Поточна контрольна робота	3
		СРС	13	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Виконання практичних завдань щодо визначення процедури консолідації	Перевірка домашніх завдань	2
Змістовий модуль 2. Облік оборотних та необоротних активів, зобов'язань та власного капіталу							49
Знання, уміння та навички щодо вирішення проблем у галузі ведення обліку в зарубіжних країнах Здатність здійснювати облік оборотних активів згідно з МСФЗ	5, 6	Ауд.	4	Лекція	Тема 3. Облік оборотних активів	Робота на лекції	2
			4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на визначення порядку оцінки вибуття запасів та обліку дебіторської заборгованості	Активна участь у виконанні практичних завдань	2
		СРС	15	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Виконання практичних завдань на визначення документів, що регулюють облік інвестицій за кордоном	Перевірка домашніх завдань	2

Продовження табл. 11.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Знання, уміння та навички щодо вирішення проблем у галузі ведення обліку в зарубіжних країнах	Здатність здійснювати облік необоротних активів згідно з МСФЗ	7, 8	Ауд.	4	Лекція	Тема 4. Облік довгострокових активів	Робота на лекції	2
				8	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на визначення методів нарахування амортизації основних засобів. Колоквіум за змістовим модулем	Активна участь у виконанні практичних завдань Колоквіум	8
			СРС	13	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Виконання есе на тему: "Оцінка фінансових інструментів. Інтегровані похідні інструменти". Підготовка до колоквіуму	Перевірка есе	4
	Здатність здійснювати облік фінансових вкладень і складати консолідовану звітність згідно з МСФЗ	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Облік фінансових вкладень і консолідована звітність	Робота на лекції	1
				4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на складання консолідованої фінансової звітності	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики	Перевірка домашніх завдань	0,5
	Здатність здійснювати облік зобов'язань згідно з МСФЗ	10, 11	Ауд.	4	Лекція	Тема 6. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань	Робота на лекції	2
				8	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на визначення порядку обліку заробітної плати в зарубіжних країнах	Активна участь у виконанні практичних завдань	2

Закінчення табл. 11.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Знання, уміння та навички щодо вирішення проблем у галузі ведення обліку в зарубіжних країнах	Здатність здійснювати облік власного капіталу і розподілу прибутку згідно з МСФЗ	12, 13	СРС	13	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Виконання практичних завдань щодо обліку викупу облігацій та трансформації їх в акції	Перевірка домашніх завдань	2	
				Ауд.	4	Лекція	Тема 7. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах та корпораціях	Робота на лекції	2
			8		Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на визначення порядку обліку інвестицій та акціонерного капіталу	Активна участь у виконанні практичних завдань Поточна контрольна робота	5	
			СРС	14	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Виконання практичних завдань на визначення порядку нарахування та облік дивідендів	Перевірка домашніх завдань	2	
	Здатність здійснювати управлінський облік	14	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Основи управлінського обліку	Робота на лекції	2	
				4	Практичне заняття	Вирішення практичних завдань на оцінювання доходів і витрат зарубіжних фірм стосовно рівня досягнення стратегічної мети. Презентація результатів. Колоквіум за змістовим модулем	Активна участь у виконанні і практичних завдань Колоквіум	6	
			СРС	7	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел із заданої тематики. Виконання практичних завдань. Підготовка до колоквіуму	Перевірка домашніх завдань	6	
	СЕСІЯ	Ауд.	2	Передекламаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40		
			2	Екзамен	Виконання завдань з екзаменаційного білета				
			СРС	4	Підготовка до екзамену			Повторення матеріалів змістових модулів	
	Усього годин				180	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни			100
								з них:	
								<i>поточний контроль:</i>	60
								<i>підсумковий контроль:</i>	40

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 11.2.

Таблиця 11.2

Розподіл балів за темами

Теми змістового модуля		лекції	практичні	домашні завдання	есе	презентація	поточні контрольні роботи	колоквіум	Усього
ЗМ 1	Тема 1. Загальноприйняті принципи і системи обліку	2	2	-	-	-	-	6	11
	Тема 2. Фінансова звітність	2	2	-	-	-	3		
ЗМ 2	Тема 3. Облік оборотних активів	2	2	2	-	-	-	6	49
	Тема 4. Облік довгострокових активів	2	2	-	2	-	-		
	Тема 5. Облік фінансових вкладень і консолідована звітність	1	1	-	-	-	-		
	Тема 6. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань	2	2	2	-	-	-		
	Тема 7. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах та корпораціях	2	2	2	-	-	3		
	Тема 8. Основи управлінського обліку	1	1	-	-	6	-		
Усього		14	14	6	2	6	6	12	60

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 11.3.

Таблиця 11.3

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля		лекції	практичні	домашні завдання	есе	презентація	поточні контрольні роботи	колоквіум	Усього	
1		2	3	4	5	6	7	8	9	
ЗМ 1	Тема 1	1 тиждень	1	1	-	-	-	-	2	
		2 тиждень	1	1	-	-	-	-	2	
	Тема 2	3 тиждень	1	1	-	-	-	3	5	
		4 тиждень	1	1	-	-	-	-	2	
	Тема 3	5 тиждень	1	1	2	-	-	-	4	
		6 тиждень	1	1	-	-	-	-	2	
	Тема 4	7 тиждень	1	1	-	-	-	-	6	8
		8 тиждень	1	1	-	2	-	-	-	4

1		2	3	4	5	6	7	8	9
ЗМ 2	Тема 5	9 тиждень	1	1	–	–	–	–	2
		10 тиждень	1	1	2	–	–	–	4
	Тема 6	11 тиждень	1	1	–	–	–	–	2
		12 тиждень	1	1	2	–	–	3	7
	Тема 7	13 тиждень	1	1	–	–	–	–	2
		14 тиждень	1	1	–	–	6	–	6
Усього		14	14	6	2	6	6	12	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 11.4). Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Таблиця 11.4

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

12. Рекомендована література

12.1. Основна

1. Коршунов В. И. Организация учета в зарубежных странах / В. И. Коршунов. – Х. : Основа, 1999. – 234 с.

2. Маляревський Ю. Д. Облік у зарубіжних країнах : навч. посіб. / Ю. Д. Маляревський, О. В. Фартушняк, І. Ю. Пасічник. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2003. – 164 с.

12.2. Додаткова

3. Бухгалтерский учет в зарубежных странах : учеб. пособ. для студ. высш. учеб. завед. спец. 7.050106 "Учет и аудит" / Ф. Ф. Бутынец, Я. В. Соколов, Д. А. Панков и др. – Житомир : ЧП "Рута", 2002. – 660 с.

4. Воронко Р. М. Облік у зарубіжних країнах : навч. посіб. / Р. М. Воронко. – К. : Вища освіта в Україні, 2012. – 463 с.

5. Голов С. Д. Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами. / С. Д. Голов, В. М. Костюченко. – К. : Екаунтинг, 2000. – 840 с.

6. Губачова О. М. Облік у зарубіжних країнах : підручник / О. М. Губачова, С. І. Мельник. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.

7. Литвин Н. Б. Облік у зарубіжних країнах : навч. посіб. / Н. Б. Литвин. – К. : Атіка, 2007. – 208 с.

8. Лучко М. Р. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах : навч. посіб. / М. Р. Лучко, І. Д. Бенько. – К. : Знання, 2006. – 311 с.

9. Международные стандарты бухгалтерского учета 2000 / пер. с англ. под ред. С. Ф. Голова. – К. : ФПБАУ, 2000. – 1272 с.

10. Международные стандарты финансовой отчетности / под ред. Л. А. Горбатовой. – М. : Волтерс Клувер, 2006. – 544 с.

11. Методичні рекомендації з трансформації фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за МСБО / О. Величко, С. Голов, В. Костюченко та ін. – К. : ВИАЛ, 2003. – 316 с.

12. Мус Г. Бухгалтерский учет: основы – задания – решения / Г. Мус, Р. Ханишманн. – М. : ИНФРА, 2000. – 218 с.

12.3. Інформаційні ресурси

13. Онлайн издание МСФО под ключ. – Режим доступа : <http://www.ifrs.org.ua>.

14. IFRS Foundation and the IASB [Electronic resource] – Acces mode : <http://www.ifrs.org>.

15. Главный правовой портал Украины Лига-закон. – Режим доступа : <http://www.ligazakon.ua>.

16. Законодавство України. Верховна рада України. Офіційний веб-портал. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.

17. Міністерство фінансів України. Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.

12.4. Методичне забезпечення

18. Часовнікова Ю. С. Методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Облік в зарубіжних країнах" [Електронний ресурс] / Ю. С. Часовнікова. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=344>.

19. Часовнікова Ю. С. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни "Облік в зарубіжних країнах" [Електронний ресурс] / Ю. С. Часовнікова. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=344>.

20. Часовнікова Ю. С. Облік в зарубіжних країнах : опорний конспект [Електронний ресурс] / Ю. С. Часовнікова. – Режим доступу : <http://www.ikt.hneu.edu.ua/course/view.php?id=344>.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей із навчальної дисципліни "Облік у зарубіжних країнах" за Національною рамкою кваліфікацій України

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Уміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Загальноприйняті принципи і системи обліку					
Визначати загальноприйняті принципи обліку за міжнародними стандартами та системи бухгалтерського обліку	Сутність поняття міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності	Особливості побудови національних систем бухгалтерського обліку та основні принципи складання фінансової звітності відповідно до МСФЗ	Застосовувати принципи та припущення бухгалтерського обліку	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо принципів і систем обліку в зарубіжних країнах	Відповідальність за ідентифікацію міжнародних стандартів фінансової звітності, розробку та реалізацію оптимальних рішень гармонізації обліку
Тема 2. Фінансова звітність					
Здійснювати заповнення основних форм фінансової звітності	Склад та елементи фінансової звітності	Структура і зміст балансу, звіту про прибутки та збитки, звіту про рух грошових коштів, звіту про зміни у власному капіталі, приміток до фінансових звітів	Складати фінансову звітність за міжнародними стандартами	Презентувати результати заповнення форм фінансової звітності	Відповідальність за точність і коректність даних у фінансовій звітності

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Облік оборотних активів					
Здійснювати облік оборотних активів на підприємствах згідно з МСФЗ	Відображення оборотних активів на рахунках бухгалтерського обліку	Методика обліку оборотних активів підприємств у зарубіжних країнах	Здійснювати облік грошових коштів, розрахунків із дебіторами, товарно-матеріальних запасів за МСФЗ	Презентувати результати відображення в обліку оборотних активів зарубіжних підприємств	Відповідальність за ідентифікацію елементів обліку
Тема 4. Облік довгострокових активів					
Здійснювати облік довгострокових активів на підприємствах згідно з МСФЗ	Відображення довгострокових активів на рахунках бухгалтерського обліку	Методика обліку довгострокових активів підприємств у зарубіжних країнах	Здійснювати облік основних засобів, нематеріальних активів, природних ресурсів, амортизації за МСФЗ	Презентувати результати відображення в обліку довгострокових активів зарубіжних підприємств	Відповідальність за ідентифікацію елементів обліку
Тема 5. Облік фінансових вкладень і консолідована звітність					
Здійснювати облік фінансових вкладень і складати консолідовану звітність згідно з МСФЗ	Сутність поняття консолідованої звітності та сфера її застосування	Методи оцінки довгострокових інвестицій і структуру та зміст консолідованої фінансової звітності	Здійснювати облік довгострокових інвестицій у капітальні та боргові цінні папери, складати консолідовану фінансову звітність згідно з МСФЗ	Презентувати результати відображення в обліку фінансових укладень та заповненої фінансової звітності	Ухвалювати ефективні рішення щодо консолідації, відповідати за точність і коректність результатів
Тема 6. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань					
Здійснювати облік поточних та довгострокових зобов'язань у зарубіжних країнах	Відображення зобов'язань на рахунках бухгалтерського обліку	Методика обліку зобов'язань згідно з МСФЗ	Здійснювати облік зобов'язань із рахунків постачальників, заробітної плати, податкових зобов'язань	Презентувати результати відображення в обліку короткострокових та довгострокових зобов'язань зарубіжних підприємств	Відповідальність за ідентифікацію елементів обліку

1	2	3	4	5	6
Тема 7. Облік власного капіталу і розподілу прибутку в товариствах та корпораціях					
Здійснювати облік власного капіталу та розподілу прибутку згідно з МСФЗ	Відмінність в обліку капіталу індивідуальної приватної фірми, товариства, корпорації	Методика обліку власного капіталу, фінансових результатів, розподілу прибутку в зарубіжних країнах	Здійснювати облік власного капіталу одноосібного власника, у товариствах, корпораціях. Визначати напрями розподілу прибутку	Презентувати результати відображення в обліку господарської діяльності зарубіжних фірм	Відповідальність за ідентифікацію елементів обліку
Тема 8. Основи управлінського обліку					
Визначати напрями розвитку управлінського обліку в зарубіжних країнах	Сутність управлінського обліку та систем обліку витрат	Особливості управлінського обліку в США та Європі, характеристики систем обліку витрат	Здійснювати оцінювання доходів і витрат фірми	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо вибору системи обліку витрат	Ухвалювати ефективні рішення та відповідати за надійність і точність результатів

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни	5
3. Програма навчальної дисципліни	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	12
5. Теми та плани семінарських занять.....	13
6. Теми практичних занять	14
6.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	16
7. Самостійна робота.....	17
7.1. Індивідуальне науково-дослідне завдання	20
8. Індивідуально-консультативна робота	22
9. Методи навчання	22
10. Методи контролю	26
11. Розподіл балів, які отримують студенти	32
12. Рекомендована література.....	38
12.1. Основна	38
12.2. Додаткова	38
12.3. Інформаційні ресурси.....	39
12.4. Методичне забезпечення	39
Додатки.....	40

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ОБЛІК У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ"**

**для студентів напрямку підготовки
6.030503 "Міжнародна економіка"
всіх форм навчання**

Самостійне електронне текстове мережне видання

Укладачі: **Часовнікова** Юлія Сергіївна
Махота Алла Валентинівна

Відповідальний за випуск *Пилипенко А. А.*

Редактор *Доценко О. Г.*

Коректор *Доценко О. Г.*

План 2015 р. Поз. № 2ЕВ. Обсяг 44 с.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9-А

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк№ 481 від 13.06.2001 р.*